

פרשת שמות, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאלי

הנושא: מבחני קבלה למנהיג האולטימטיבי

'מבחני הקבלה' שנערכו למנהיג עם ישראל הראשון בהיסטוריה היהודית, עניינם אחד- לא אמונה ולא כושר מנהיגות אלא רגישות מקסימלית לזולת. סיסמוגרף רגיש באופן מיוחד, לכל סוגי ורמות העוולה בעולם. לא מבחן אחד אלא שלשה מבחנים החוזרים לראשונה ורק לכאורה על עצמם:

א. "וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֲחִיו".... "וַיִּדְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל"

ב. "וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּכְהָ רָעָד?"

ג. "וַיִּבְאוּ הָרְעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקְסוּ מִשָּׁה וַיִּוְשְׁעוּ וַיִּשְׁקוּ אֶת צֵאֲנֵם"

המנהיג היהודי האולטימטיבי, צריך להניח בצד שיקולי: p.c, 'מה יאמרו', ותועלת, בפוגשו מעשי עוולה, אי - צדק ורשעות. הוא צריך לאזור אומץ, להפגין עוצמות שיפוט וריסון אך גם יכולת התערבות.

התורה אינה מתארת ג' תכונות נפשיות ומעשיות של משה רבנו אלא ג' **אספקטים** של אותה התכונה עצמה. בהיחשפות הראשונה שלו נראה כי מקור רגישותו הוא עובדת היות אחד מן הצדדים - אחיו. הנסיך מבית פרעה, מגלה רגישות עצומה לאחיו עוד בטרם היותו למנהיג ועוד בטרם זכה להתגלות. מיד ובסמיכות ("ויהי ביום השני"), אנו מגלים רגישות מסוג חדש. לא רק רגישות בשל אחווה הנוצרת מקשרי דם, אלא רגישות למעשה **רשעות בתוך אחיו**. הוא מזהה מעשה רשעות ומגיב מיידית ללא חשש מן הצפוי לו. כסבורים היינו, כי בבורחו מפני המלכות ובהיותו בארץ זרה יפיק לקחים מאירועי העבר. הסתגרות, אי התערבות, והישרדות, היו צריכים להנחותו במציאות העגומה הנוכחת בחייו. לא האיש משה יעמוד מנגד בעתות כאל. הוא מגרש, מושיע ומשקה את הצאן לאנשים שטרם הכיר את שמם.

האם משה רבנו לא הכיר את התובנה הבסיסית הנמצאת בבסיס הפסוק של החכם מכל אדם: "מִחֲזִיק בְּאֲזְנֵי קֶלֶב עֵבֶר מִתְעַבֵּר עַל רֵיב לֹא - לו." (משלי, כ"ו י"ז)? הוא הכיר אף הכיר, ברם, הוא הכיר אף את פירושו של המלבי"ם על אתר:

"מי שמחזיק באזני כלב שעובר לדרכו ולא נבח עליו וע"י שהחזיק באזניו ינבח עליו וינשכנו, כן המתעבר על ריב לא לו, שהריב המנבח וחורץ לשונו ככלב לא נבח עליו, וע"י שהחזיק באזני המנבח מעתה ינבח עליו וידבר עליו חרפות ובוז וגם ינשכנו".

בכל המקרים הללו, לא סבר משה כי הוא מתעבר על ריב לא לו. הוא לא משך סתם כך באוזני כלב חביב שעבר לפניו. הכלב במקרה זה לא היה חביב כלל וכלל. מידת החביבות של הכלב נמדדה באמצעות הסיסמוגרף הרגיש של משה רבנו, כך לפי עדותה של התורה.

תכונה זו אינה זרה למנהיג ישראל, המציאות המכוערת אליה נחשף אינה מעוררת אצלו רגשי שיפוט נעלים. אדרבא, אישיותו, מבנהו הנפשי, סיפור לידתו והצלחתו הפלאיים חרוטים במהותו ובאים לידי ביטוי בשם שבחרה עבורו ביתיה בת פרעה.

"... והנה נער בכה ותחמל עליו... ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו **משה** ותאמר כי מן המים **משיתיהו**". כך מסביר 'ספורנו' על אתר:

(י) **ותקרא שמו משה**. ממלט ומושה את אחרים מצרה: **ותאמר כי מן המים משיתיהו**. הטעם שקראתיו משה להורות שימלט את אחרים הוא, כי אמנם משיתיהו מן המים אחר שהיה מוטל בתוכם, וזה לא היה כי אם בגזירת עירין כדי שימלט הוא את אחרים:

מן הראוי היה לקרא לו 'משוי' או 'נמשה' בלשון סבילה המתארת את העבר. ברם, ביתיה יוצקת לתוך שמו- מהותו, את תוכן חייו בהווה ובעתיד. משה, השומע את שמו מאחרים, שומע את תפקידו ומהותו. 'כשם שנמשית וניצלת כך אתה צריך למשות אחרים ממצבם'. סיפור ימיו הראשונים של מנהיג ישראל

מחוץ לארמון פרעה נועדו למטרה אחת: העמדת שמו- מהותו אל מול מציאות העוולה והרשעה בעולם. זהו מבחן הקבלה הראשון וההכרחי של מנהיג עם ישראל. מבחן הרגישות לזולת.